

Наталія Глушаниця
кандидат педагогічних наук, доцент
Національний авіаційний університет
м.Київ

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В ОСВІТІ

Історія розвитку сучасного світу це «історія виникнення, занепаду, росту і згасання націй і націоналізму» [2, с. 175], а відтак, етномовні проблеми та їх вирішення є предметом наукового пошуку етнологів, соціологів, лінгвістів, філософів та істориків. Мова визначається як домінуючий чинник консолідації нації. Саме мова забезпечує розвиток національної спільноти, збереження національної ідентичності та зміцнення національної свідомості. «Мова народу,

народності чи діаспори – то генетичний код національної культури, запорука самобутності та самозбереження» [4, с. 7].

Слова Л. Костенко «Нації помирають не від інфарктів, спочатку в них забирають мову» не втрачають своєї актуальності і по сьогоднішній день. Для того щоб мова була домінуючою складовою процесу етнонаціональної консолідації, необхідне свідоме та планомірне здійснення мовної політики. Саме тому Кабінет Міністрів України від 17 липня 2019 року прийняв розпорядження про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова - успішна держава”. Стратегічний документ окреслює мету, стратегічні цілі та основні завдання, на виконання яких має бути орієнтована реалізація державної мовної політики, та охоплює всі сфери суспільного життя. Розроблення означеної Стратегії викликано нагальністю здійснення кардинальних змін у сфері національної безпеки, економічній, інформаційній, гуманітарній сферах, які сприятимуть популяризації та конкурентоспроможності української мови в Україні та світі [3].

У будь якій країні мешканці послуговуються декількома національними мовами. Це створює сприятливе підґрунтя для культурного взаємозбагачення не тільки народів, які проживають на території певної країни, але і в міжкультурному світовому просторі. Метою дослідження є визначити напрямки реалізації мовної політики.

Мовна політика країн Європи спрямована на активну підтримку мультикультуралізму (міжкультурна комунікація та міжкультурне середовище), який є характерною рисою європейської ідентичності. Переконливим доказом цього є прийняття Радою Європи, Європейською Комісією та Європарламентом низки ініціатив, орієнтованих на розвиток «мовного плюралізму» та популяризацію навчання мовами ЄС. Зокрема, програми «Еразмус» та «Lingua екшн» націлені на вивчення мов та сприяють підтримці різних мов у Європейському Союзі. Впровадження інформаційних та комунікаційних технологій в освітні системи теж сприяє “міжнародному розумінню та взаємнозбагаченню.” “Діалог міжкультурний – діалог культурновідмінних

людських груп і спільнот, націлений на взаєморозуміння, відвернення та попередження конфліктів. Сприймання інших культур – шлях до розуміння себе, культур.” [1].

Напрямки мовної політики реалізуються через систему державної освіти. Взаємодія працівників освітніх установах здійснюється через міжкультурний. Значуща роль відводиться саме мовній освіті, зокрема навчанню іноземних мов. Кінцевою метою процесу вивчення іноземних мов має стати свідоме ставлення особистості до мов світу.

Не варто зменшувати роль державної мовної політики у сфері національних меншин. Мова здатна не тільки об'єднати націю, але і стати джерелом конфлікту. Однак, варто зауважити, що подібні конфлікти мають не тільки мовний, а й економічний, демографічний, ідеологічний характер. Отже, ми розглядаємо освіту як рушійну силу державної мовної політики, орієнтовану на формування толерантного ставлення особистості до мов світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія Сучасної України (ЕСУ) 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL:<http://esu.com.ua>
2. Жайворонок, В. Українська етнолінгвістика. Нариси / В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.
3. Розпорядження від 17 липня 2019 р. № 596 Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова - успішна держава” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-%D1%80#Text>
4. Сміт, Е. Національна ідентичність / Е. Сміт. – К. : Основи, 1994. – 223 с.